

დანართი №3

დამტკიცებულია სკოლა-გიმნაზიის მმართველი
დირექტორის მიერ. ბრძ № 60/003/ 24. 07.2024წ.

მოსწავლეთა ადაპტაციის წესი

წმინდა გაბრიელ ეპისკოპოსის სახელობის მართლმადიდებლური სკოლა-გიმნაზია

2024

წყალტუბო

მუხლი 1. ზოგადი ინფორმაცია

ა(ა)იპ წყალტუბოს წმ.გაბრიელ ეპისკოპოსის სახელობის მართლმადიდებლური სკოლა-გიმნაზია (შემდგომში“სკოლა-გიმნაზია“)დაინტერესებულია ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა ადაპტაციას და გააადვილოს სასკოლო პროცესში პირველკლასელთა და მობილობის წესით გადმოსული მოსწავლეების ჩართულობა. ამასთან, აღნიშნული წესი შესაძლოა გამოყენებულ იქნას იმ მოსწავლეების ადაპტაციის პროცესის გასამარტივებლად, რომელთა სასკოლო ცხოვრებაში ჩართვას ართულებს ენობრივი ბარიერის არსებობა ან გააჩნია სასკოლო პროცესთან ადაპტაციის პრობლემები.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

1. წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინები გამოიყენება სკოლა-გიმნაზიის სპეციფიკიდან გამომდინარე.
2. ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:
  - 2.1. **ადაპტაცია**-მოსწავლის უნარი,შეეგუოს სასწავლო პროცესს და სასკოლო ცხოვრებას.დაამყაროს წარმატებული კომუნიკაცია სასკოლო საზოგადოებასთან და ქონდეს შესაძლებლობა,ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში.
  - 2.2. **დეზადაპტაცია**-მდგომარეობა,როდესაც მოსწავლე ვერ ეგუება სასწავლო პროცესს და სასკოლო ცხოვრებას. ვერ ამყარებს წარმატებულ კომუნიკაციას სასკოლო საზოგადოებასთან და არა აქვს შესაძლებლობა ,ჩაერთოს საგაკვეთილო პროცესში

მუხლი 3. მოსწავლის სასკოლო ცხოვრებაში ადაპტაციის პრინციპები და მნიშვნელოვანი ფაქტორები

მოსწავლის სასკოლო პროცესში ადაპტაციისას სკოლა-გიმნაზია მოახდენს შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებას:

1. მოსწავლის ინდივიდუალური თავისებურებები, მისი ხასიათი და ტემპერამენტი;
2. უფროსი და-ძმის გამოცდილება;
3. სასკოლო მზაობა - მოსწავლეს მინიმალურად მაინც უნდა ჰქონდეს გამომუშავებული დისციპლინის დაცვის უნარი. უნდა შეეძლოს გარკვეული დროის განმავლობაში კონკრეტული აქტივობების შესრულება, როგორცაა ხატვა, ძერწვა, გაფერადება და. ა.შ. ასევე, მნიშვნელოვანია, რამდენად შეუძლია წესების დამორჩილება და სოციალური ადაპტაცია.
4. სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების გამოცდილება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.
5. სასწავლო დატვირთვის ინტენსივობა და თანამედროვე საგანმანათლებლო პროგრამების სირთულე - ხშირია შემთხვევები, როდესაც მოსწავლე ვერ ახერხებს სასწავლო პროგრამის წარმატებით დაძლევას.ამას სკოლა-გიმნაზია განახორციელებს ისე,რომ არ დააზიანოს მოსწავლის თვითშეფასება,რადგან დაბალი თვითშეფასება ხელს შეუშლის მისი აკადემიური ჩვევების ჩამოყალიბებას;
6. იმ მოსწავლეებთან, რომლებსაც გააჩნიათ ენობრივი ბარიერი, ან კულტურული განსხვავებულობა, მასწავლებელი მიმართავს სხვადასხვა ღონისძიებებს მოსწავლის საგაკვეთილო პროცესში ჩასართავად. ამ დროს, განსაკუთრებით დიდია კლასის დამრიგებლის როლი. დამრიგებელი ცდილობს, რომ თუნდაც თარგმანის საშუალებით , დაამყაროს მარტივი კომუნიკაცია მოსწავლესთან და წაახალისოს სხვა თანაკლასელებიც, ჩართონ იგი საერთო აქტივობებში, როგორცაა ჯგუფური დავალებები, სხვადასხვა სახის თამაშობები და ა.შ.
7. **სკოლაში** მობილობის წესით ახალი მოსწავლის გადმოსვლისას, ასევე, უმნიშვნელოვანესია კლასის დამრიგებლის როლი. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლე ვერ ახერხებს წარმატებით

ადაპტაციას, კლასის დამრიგებელი იჩენს ინიციატივას და წახალისებს მოსწავლეებს, დაამყარონ კომუნიკაცია კლასის ახალ წევრთან. ამ დროს განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ჯგუფურ დავალებებს, თამაშებს და ისეთ აქტივობებს, სადაც წარმატების მისაღწევად აუცილებელია კოორდინირებული ქმედებები და ჯგუფის წევრებს შორის.

8. **მშობლის ფაქტორი** - მოსწავლის სკოლაში ადაპტაციისათვის უმნიშვნელოვანესია მშობლის ჩართულობა. უმეტესად, მოსწავლის დეზადაპტაციის ნიშნები სახლში უფრო შესამჩნევია, ვიდრე სკოლაში. ამდენად, მოსწავლის მშობელს მყისიერად მიეწოდება ინფორმაცია მოსწავლის ადაპტაციისა თუ დეზადაპტაციის ტემპების შესახებ, რათა დროულად იქნას დეზადაპტაციის ნიშნები გამოვლენილი და მოსწავლეს გაეწიოს შესაბამისი დახმარება;
9. **ფსიქოლოგის როლი** - იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს გამოუვლინდება დეზადაპტაციის ნიშნები, მოსწავლის და მშობლის თანხმობის საფუძველზე ეწყობა ფსიქოლოგთან გასაუბრება.
10. **საორიენტაციო ვიზიტი**- სასწავლო პროცესის დაწყებამდე ან პირველივე დღეს უნდა მოხდეს სასკოლო გარემოს დათვალიერება, გაცნობა, მოსწავლისათვის საჭირო საორიენტაციო საკითხების მიწოდება.

მუხლი 4. პირველკლასელთა ადაპტაცია

1. სასკოლო მზაობისათვის მოსწავლეს მინიმალურად მაინც უნდა ქონდეს გამომომუშავებული დისციპლინის დაცვის უნარი. უნდა შეეძლოს გარკვეული დროის განმავლობაში გარკვეული აქტივობების შესრულება, როგორცაა ხატვა, მერწყვა, გაფერადება და ა.შ. ასევე მნიშვნელოვანია, რამდენად შეუძლია წესების დამორჩილება და სოციალური ადაპტაცია. შესაძლოა მოსწავლე გონებრივად კარგად განვითარებულია, მაგრამ ემოციურად და ფსიქიკურად არაა მზად სკოლისთვის. ამასთან, სხვადასხვა მიზეზის გამო პირველკლასელები ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან სასკოლო მზაობის დონითაც. პირველკლასელი მოსწავლეების საკმაოდ დიდ ნაწილს ასევე, უჭირს ინსტრუქციის შესაბამისად მოქმედება, რაც საგაკვეთილო პროცესის წარმატებით განხორციელების შემაფერხებელ მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს.
2. პირველკლასელის ადაპტაციისთვის პირველ რიგში, სასურველია ბავშვისთვის სკოლის შესახებ ინფორმაციის სწორად მიწოდება. მნიშვნელოვანია, რომ აღნიშნული განხორციელდეს სასწავლო წლის დაწყებამდე სხვადასხვა მრავალფეროვანი აქტივობების გამოყენებით; მაგ, ეს შეიძლება იყოს წიგნების დათვალიერება და სასკოლოს სიტუაციების აღწერა. „სკოლობანას“ გათამაშება. თუ კი ბავშვის დედამამიშვილები დადიან სკოლაში, მათი მაგალითის აღწერა, სასკოლო თემასთან დაკავშირებული მოკლე ვიდეოების/ანიმაციების ყურება და ბავშვთან ერთად მისთვის გასაგები ფორმით განხილვა.
3. მოსწავლის წარმატებულ ადაპტაციაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს მასწავლებლისა და დამრიგებლის პოზიტიური დამოკიდებულება და პროფესიული უნარები. (ეს შესაძლებელია განხორციელდეს თამაშით, მოსწავლისათვის საინტერესო განმავითარებელი აქტივობების გამოყენებით), წახალისებით, დაამყარონ კომუნიკაცია თანაკლასელებთან.

მუხლი 5. სსსმ მოსწავლეთა ადაპტაცია

1. სსსმ მოსწავლეთა წარმატებული ადაპტაციისთვის საჭიროა ინფორმაცია ბავშვის ფუნქციური, სოციალურ-ემოციური, წინა აკადემიური, უნარების შესახებ. ასევე, მნიშვნელოვანია ბავშვის ინტერესების, ქცევის თავისებურებების და პიროვნული მახასიათებლების ცოდნა. სკოლა აღნიშნულ ინფორმაციას მოიპოვებს ბავშვის ოჯახთან თანმიმდევრული კომუნიკაციით. ობიექტურ წყაროს წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ინკლუზიური განათლების მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნა, სადაც დაწვრილებით არის აღწერილი ბავშვის საჭიროებები და მოცემულია სასწავლო პროცესისა და გარემოს მორგების რეკომენდაციები.

2. შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების რეგისტრაციის შემთხვევაში, სკოლა-გიმნაზია ითვალისწინებს მოსწავლის საჭიროებებს (მაგალითად ფიზიკური გარემოს ადაპტირებასთან დაკავშირებული საჭიროებები), რათა მომავალმა მოსწავლემ შეძლოს გარემოში თავისუფლად გადაადგილება.
3. რიგ შემთხვევებში, შეიძლება გამოიკვეთოს ინკლუზიური განათლების დამხმარე სპეციალისტების მობილიზების საჭიროებაც (ფსიქოლოგი, ბავშვის ინდივიდუალური ასისტენტი და სხვა). აღნიშნულის საჭიროების შემთხვევაში, გონივრულ დროში ხდება სათანადო სპეციალისტების შერჩევა.
4. სკოლა-გიმნაზიის მხრიდან მშობლები იღებენ ამომწურავ ინფორმაციას, თუ რა დამხმარე სერვისებია სკოლა-გიმნაზიაში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების მხარდასაჭერად. ასევე, თუ რა კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტები მუშაობენ სკოლა-გიმნაზიაში, როგორ წარიმართება სასწავლო პროცესი, როგორ ხდება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით სწავლება და სხვა.

მუხლი 6. მობილობით გადმოსული მოსწავლის ადაპტაცია

1. კლასის დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს კლასის მასწავლებლებს და მოსწავლეებს;
2. დამრიგებელი ახლად ჩარიცხულ მოსწავლეს აცნობს თავის უფლება-მოვალეობებს, შინაგანაწესს, მოსწავლის ქცევის კოდექსს და სხვა საჭირო შიდა აქტებს, სკოლა-გიმნაზიის სივრცეში ქცევის ზოგად წესებს და უსაფრთხოების ინსტრუქციებს;
3. მობილობით გადმოსულ მოსწავლეს პირველივე გაკვეთილზე (ან დასვენებაზე) დამრიგებელი აძლევს საკუთარი თავის წარდგენის საშუალებას;
4. სკოლა-გიმნაზია უზრუნველყოფს ახლადჩარიცხული მოსწავლისათვის სასკოლო გარემოს დათვალიერებას (სააქტო დარბაზის, ლაბორატორიების, კაბინეტების, ეზოს და სხვა ტერიტორიების გაცნობას);
5. დამრიგებელი მუდმივ კომუნიკაციაშია ახალ მოსწავლესა და მის მშობელთან და იგებს მოსწავლის განწყობას სასკოლო ცხოვრების შესახებ.
6. სასურველია, კლასგარეშე აქტივობა(მაგ. ექსკურსიები, მოლოცვები და ა.შ.) მოეწყოს სასწავლო წლის დასაწყისშიც, სადაც არაფორმალურ გარემოში, თამაშითა და სხვა აქტივობებით მოხდეს ახლად გადმოსული მოსწავლეთა უკეთ გაცნობა დდა თანაკლესელებთან დაახლოება.

მუხლი 7. საბაზო/საშუალო საფეხურის მოსწავლეთა ადაპტაცია

1. მე-7 კლასი დაწყებითი განათლების საფეხურიდან საბაზო განათლების საფეხურზე, ხოლო, მე-10 კლასი საბაზო განათლების საფეხურიდან საშუალო განათლების საფეხურზე გადასვლის დასაწყისია. საფეხურიდან საფეხურზე გადასვლა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ცვლილების ეტაპია, რომელსაც ხშირ შემთხვევაში თან ახლავს: დამრიგებლის ცვლა, ახალი საგნებისა და მასწავლებლების გაცნობა, ახალი დღის რეჟიმი, დამატებითი პასუხისმგებლობები და სხვა.
2. დამრიგებლების როლი ამ პროცესში გადამწყვეტია. პირველ რიგში იმიტომ, რომ მოსწავლეები ამ ასაკში განსაკუთრებით არიან მგრძნობიარე ყველაფერი იმის მიმართ, რაც მათ განსხვავებულს ხდის. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია რომ ტრანზიციის პროცესზე მუშაობა იყოს მოქნილი და მრავალფეროვანი: როგორც კლასთან, ასევე მცირე, საერთო ინტერესების მქონე ჯგუფთან ერთად ან/და ინდივიდუალურად.
3. ტრანზიციის პროცესის ეფექტიანად განხორციელებისათვის დამრიგებელი, სადამრიგებლო საათის დროს, ხაზს უსვამს მომავალი ცხოვრების დაგეგმვის პროცესის წამოწყებას, აცნობს მოსწავლეებსა და მშობლებს/კანონიერ წარმომადგენლებს ტრანზიციის პროცესის აქტუალობას. სადამრიგებლო საათის ფარგლებში დამრიგებელი ასაკის შესაბამისად მუშაობს შემდეგ მიმართულებებზე, რაც პირდაპირ

კავშირშია ტრანზიციის პროცესთან: მოსწავლის პიროვნული და მორალური განვითარება, თვალსაწიერის გაფართოება, მეწარმეობის უნარების განვითარება და ა.შ.

- საბაზო/საშუალო საფეხურის მასწავლებლები მუშაობისას ეყრდნობიან პრინციპს - მოსწავლის შესაძლებლობების გამოვლენა, პოტენციური ძალების ამოქმედება, ნიჭისა და შესაძლებლობების გამოვლენისათვის სათანადო პირობების შექმნა.

მუხლი 8. მოსწავლეთა მიღება, სწავლის დაწყების პირველი დღე

სასწავლო წლის დაწყებისას პირველ დღეს სასწავლო პროცესი ტარდება განსხვავებული ფორმატით. სკოლა-გიმნაზიის ეზოში ეწყობა საზეიმო დახვედრა. აღნიშნული ღონისძიების/აქტივობის მიზანია სხვადასხვა აქტივობების მეშვეობით მოსწავლეების უკეთ გაცნობა და დაახლოება.

მუხლი 9. წარმატებული ადაპტაციის ნიშნები

სასკოლო პროცესთან წარმატებული ადაპტაციის ნიშნებია, თუ მოსწავლე:

- მხიარული, მშვიდი და ხალისიანია;
- სწრაფად პოულობს მეგობრებს თანაკლასელებს შორის;
- სიამოვნებს მასწავლებლებსა და თანაკლასელებზე საუბარს;
- დაუმაბავად ასრულებს მასწავლებლის მითითებებს და ადეკვატურად რეაგირებს შენიშვნებზე;
- სიამოვნებს სკოლაში წასვლა და სკოლისათვის მზადების პროცესს;
- მოსწონს სასკოლო ცხოვრების წესი;
- არ აქვს სკოლასთან, მასწავლებლებსა და თანაკლასელებთან დაკავშირებული შიშები.

მუხლი 10. რეკომენდაციები მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას

- იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის ადაპტაციის პროცესი წარმატებით მიმდინარეობს, ამის შესახებ ინფორმაცია ეძლევა მშობელს და განემარტება, რომ მოსწავლეს არ გააჩნია დეზადაპტაციის ნიშნები.
- მოსწავლის წარმატებული ადაპტაციისას არ არის საჭირო დამატებითი სპეციალური ღონისძიებების გატარება. თუმცა, მოსწავლე წახალისდება პოზიტიური კომენტარებითა და შექებით.

მუხლი 11. დეზადაპტაციის ნიშნები

დეზადაპტაციის ნიშნებია:

- მოსწავლის სწრაფად და ხშირად გადაღლა;
- მოსწავლის აშკარად გამოხატული სურვილი, არ წავიდეს სკოლაში;
- მოსწავლე შესაძლოა ხშირად უჩიოდეს თავის ტკივილსა და უმადობას; დ) მოსწავლეს უჭირს სადამოს ჩაძინება და დილით გაღვიძება;
- მოსწავლეს არ ჰყავს მეგობრები;
- მოსწავლე ხშირად გამოხატავს უკმაყოფილებას მასწავლებლების მოთხოვნების მიმართ;
- მოსწავლე თავს არიდებს თანაკლასელებთან კონტაქტს;
- მოსწავლეს უჭირს სასკოლო მოთხოვნების შესრულება, ვერ იცავს სასკოლო წესებს.
- მოსწავლის მხრიდან საგაკვეთილო პროცესზე სრულყოფილად დასწრების თავის არიდება/საგაკვეთილო პროცესიდან განთავისუფლების ხშირი მცდელობა.

მუხლი 12. დეზადაპტაციის პროცესისას განსახორციელებელი პროცესები

- დეზადაპტაციის პროცესისას მასწავლებლების მიერ იდენტიფიცირებულია მოსწავლის სასკოლო

პროცესში ჩართულობის პროცესი, რასაც მოჰყვება სკოლის ფსიქოლოგისა და მშობლის დაუყოვნებლივი შეტყობინება და პროცესში ჩართვა.

2. ადაპტაციის პროცესი შესაძლებელია ჩართულ იქნას სკოლა-გიმნაზიის ფსიქოლოგი, ფსიქოლოგმა საჭიროების შემთხვევაში, უნდა გამართოს გასაუბრება როგორც ინდივიდუალურად მოსწავლესთან, ისე დამრიგებლის თანდასწრებით(ან/და ისედაც) მშობელთან. მშობლის და მოსწავლის თანხმობის შემდეგ მოსწავლესთან მართავს როგორც ინდივიდუალურ, ისე საერთო გასაუბრებას მოსწავლესა და მის მშობელთან. ასევე სკოლა-გიმნაზიის ფსიქოლოგმა კლასთან გარკვეული აქტივობის ჩატარების გზით უნდა სცადოს მოსწავლეების დაახლოება.
3. აუცილებელია, სკოლა-გიმნაზიაში ყოფნის პირველივე დღეებში ხელი შევუწყოთ მოსწავლეს, ირწმუნოს საკუთარი ძალები და შესაძლებლობები.
4. კლასის დამრიგებლის მხრიდან მშობელს უნდა განემარტოს, რომ მოსწავლის წარუმატებლობამ არ უნდა გააღიზიანოს იგი. ამ დროს მოსწავლეს სჭირდება პოზიტიური განწყობები და რაც შეიძლება ნაკლები სტრესი. ხშირ შემთხვევაში, მიუხედავად რეალური შედეგისა, შესაძლებელია მოსწავლე იქნას წახალისებული დადებითი კომენტარებით და შექებით.
5. სკოლასთან ადაპტაციის პერიოდში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს დღის რეჟიმის სწორად შედგენა. მოსწავლის დატვირთვის შესამცირებლად და გადაღლის თავიდან ასაცილებლად მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ უზრუნველყოს მოსწავლის დღის რეჟიმის ორგანიზება. საშინაო დავალებები უნდა შესრულდეს არა გვიან საღამოს, ძილის წინ, არამედ შუადღისას. გარდა ამისა, მოსწავლეს უნდა რჩებოდეს დრო თამაშისთვის, გატობისათვის, მისთვის საინტერესო მხატვრული თუ მულტიპლიკაციური ფილმების სანახავად, სასეირნოდ, სხვადასხვა სპორტული აქტივობებისთვის და ა.შ.
6. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ მოსწავლე კვირის რამდენიმე დღის განმავლობაში დააკავოს ფიზიკური აქტივობით. ეს ხელს შეუწყობს მოსწავლის სტრესის დონის კლებასა და სიჯანსაღეს.
7. მშობელს უნდა მიეცეს რეკომენდაცია, რომ არავის შეადაროს საკუთარი შვილი. ასეთი შედარებებით შეიძლება მოსწავლეს დავაკარგვინოთ საკუთარი თავის რწმენა და თვითშეფასებაც დაუქვეითოთ. შეიძლება მხოლოდ მოსწავლის დღევანდელი მდგომარეობის შედარება მის წარსულ მიღწევებთან და სასურველია, თუ ეს მოხდება მხოლოდ პოზიტიურ კონტექსტში.

მუხლი 13. წინამდებარე დოკუმენტის გაცნობა

1. სკოლა-გიმნაზია უზრუნველყოფს მოსწავლეთა ადაპტაციის წესის გაცნობას სკოლა-გიმნაზიაში დასაქმებული პირებისათვის.
2. სკოლა-გიმნაზია, საჭიროების შემთხვევაში, ყველა დაინტერესებულ პირს განუმარტავს მოსწავლეთა ადაპტაციის პრინციპებს.

მუხლი 14. დასკვნითი დებულებები

1. წინამდებარე დოკუმენტი შემუშავებული და დამტკიცებულია სკოლა-გიმნაზიის მმართველი დირექტორის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.
2. დოკუმენტში ცვლილებების ან/და დამატებების შეტანა ხორციელდება სკოლა-გიმნაზიის მმართველი დირექტორის ბრძანების საფუძველზე